

PORADNIK PRAWNY

ZBIÓR PYTAŃ I ODPOWIEDZI

TEMAT:

Zasiłki i pomoc finansowa

Redakcja i opracowanie:
adwokat Elżbieta Kurzępa

Zadanie współfinansowane ze środków budżetu Miasta Rybnik

RYBNIK

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce kolejną pozycję z naszej serii poradników, poruszającą najistotniejsze kwestie, które pojawiają się w toku świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej.

Chcąc w możliwie najszerszy sposób odpowiadać na potrzeby społeczeństwa - prowadzimy stały monitoring potrzeb celem utworzenia listy priorytetowych obszarów wsparcia. W opracowaniu podjęliśmy próbę usystematyzowania, w formie pytań i odpowiedzi, zagadnień związanych z tematyką zadłużeń. Tworząc ową publikację staraliśmy się przedstawiać poszczególne kwestie przystępnym językiem oraz w formie zachęcającej do zapoznania się z przedmiotową materią. Przedstawione kazusy zostały opracowane na podstawie udzielonych porad w Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej.

Naszym celem jest zmniejszenie wciąż dużego dystansu na linii obywatel - prawo, co w Naszej ocenie jest niezwykle istotnym elementem w kontekście poszerzania świadomości prawnej społeczeństwa.

Obszar zadłużeń jest tematyką, która może zainteresować każdego, niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy też pozycji zawodowej. Na skutek często niezależnych od nas czynników możemy znaleźć się w sytuacji kryzysowej i wtedy właśnie wiedza z poniższego zakresu odgrywa doniosłą rolę. Nasza publikacja może być także swoistego rodzaju drogowskazem przekazując wiedzę o tym, jakie i komu przysługują prawa, przydatną w wielu codziennych sytuacjach życiowych.

Żywimy głęboką nadzieję, że szczegółowo dobrana tematyka różnorodnych aspektów prawnych problemów, które zostały omówione przez różnych autorów, a następnie starannie wyselekcjonowane w niniejszej publikacji zaspokoi potrzeby licznych czytelników oraz pomoże odnaleźć się w gąszczu przepisów prawa, poznać swoje prawa i skutecznie dochodzić ich realizacji.

W przypadku pytań oraz chęci rozwiązania problemów natury prawnej zachęcamy do korzystania z usług Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej prowadzonych przez nasze Stowarzyszenie, których wykaz znajduje się na naszej stronie internetowej www.dogma.org.pl

Zasiłek macierzyński - świadczenie to zostało uregulowane na gruncie rozdziału 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 roku, poz. 645). **Jest ono przewidziane wyłącznie dla tych kobiet, które w momencie urodzenia dziecka objęte były ubezpieczeniem chorobowym** (w przypadku umowy o pracę ma ono charakter obowiązkowy, a przy umowie zlecenia dobrowolny). Ustawodawca stanowi, że zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego:

1. urodziła dziecko;
2. przyjęła na wychowanie dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia, i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia;
3. przyjęła na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia.

Przepisy powyższe stosuje się również do ojca dziecka, który podlega ubezpieczeniu chorobowemu.

Zasiłek macierzyński jest wypłacany matce lub ojcu przebywającym na urlopie:

- macierzyńskim - od 20 do 37 tygodni,
- tacierzyńskim - za część urlopu macierzyńskiego, której nie wykorzystała matka dziecka,
- rodzicielskim - za 32 tygodnie w przypadku urodzenia lub przysposobienia jednego dziecka, i 34 tygodnie w przypadku urodzenia lub przysposobienia dwójki lub więcej dzieci,
- ojcowskim - za 14 dni trwania tego urlopu, niezależnie od liczby urodzonych dzieci.

Wysokość zasiłku macierzyńskiego w przypadku urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego **jest uzależniona od deklaracji matki, na jaki czas chce go otrzymywać:**

- 100 % podstawy wymiaru przysługuje, jeżeli kobieta nie zamierza skorzystać z urlopu rodzicielskiego. 100 % zasiłku przysługuje przez cały okres urlopu macierzyńskiego;
- 80 % podstawy wymiaru przysługuje wówczas, jeżeli kobieta po urodzeniu dziecka będzie wnioskowała o urlop rodzicielski; wniosek musi złożyć nie później niż 21 dni po porodzie; 80 proc. podstawy wymiaru przysługuje

- podczas urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego;
- 60 % podstawy wymiaru przysługuje, jeżeli kobieta przekroczy 21-dniowy termin złożenia wniosku o urlop rodzicielski; 100 % zasiłku przysługuje podczas urlopu macierzyńskiego, a 60 % podczas urlopu rodzicielskiego.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o przyznanie zasiłku macierzyńskiego należy złożyć do oddziału ZUS właściwego ze względu na siedzibę płatnika składek. W sytuacji kiedy płatnik składek zgłasza do ubezpieczenia chorobowego więcej niż 20 pracowników, wówczas wniosek o zasiłek macierzyński należy skierować bezpośrednio do niego.

Becikowe - to potoczna nazwa tzw. zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka uregulowanej w art. 15 b ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 2220 z późn. zm.). Z tytułu urodzenia się żywego dziecka przyznaje się **jednorazową zapomogę w wysokości 1000 zł** na jedno dziecko. Jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, **jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł**. Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Becikowe przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka należy złożyć w gminie miejsca zamieszkania.

Świadczenie 500+ - to potoczna nazwa tzw. świadczenia wychowawczego uregulowanego w ustawie z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 roku, poz. 2134 z późn. zm.). Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje:

1. matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca, albo

2. opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego, albo
3. opiekunowi prawnemu dziecka, albo
4. dyrektorowi domu pomocy społecznej.

Świadczenie 500+ przysługuje wyżej wymienionym osobom do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Świadczenie przysługuje **w kwocie 500 zł na każde dziecko bez względu na wysokość dochodów** rodziców lub opiekunów faktycznych/prawnych. Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka albo dyrektora domu pomocy społecznej.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie 500 plus. Wniosek może być również złożony drogą elektroniczną.

Świadczenie rodzicielskie (tzw. kosiniakowe) - świadczenie uregulowane w art. 17 c ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 2220 z późn. zm.). **Przysługuje ono osobom, które ze względu na swój status zawodowy nie są uprawnione do otrzymywania zasiłku macierzyńskiego.** Pomoc mogą zatem otrzymać m.in. studenci, rolnicy, osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych, czy osoby bezrobotne. Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

1. matce albo ojcu dziecka;
2. opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
3. rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
4. osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje **w wysokości 1000,00 zł miesięcznie bez względu na wysokość dochodów** rodziców/opiekunów faktycznych lub prawnych. **Ze wsparcia nie mogą korzystać osoby otrzymujące zasiłek macierzyński.** Jeżeli jedno z rodziców otrzymuje zasiłek macierzyński, drugi nie otrzyma świadczenia rodzicielskiego. Prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się począwszy od miesiąca urodzenia (lub przysposobienia) dziecka. Warunkiem jest

złożenie wniosku w terminie 3 miesięcy od dnia urodzenia dziecka. Jeżeli wniosek zostanie złożony później, prawo do świadczenia zostanie ustalone od miesiąca wplynięcia wniosku.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o przyznanie świadczenia rodzicielskiego składa się we właściwym miejscowo urzędzie gminy lub miasta albo drogą elektroniczną.

300+ dla ucznia - to świadczenie w ramach rządowego programu DOBRY START, określone na gruncie przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”. Świadczenie **w jednorazowej kwocie 300 zł przyznawane jest raz w roku na dziecko uczące się** aż do ukończenia przez nie 20 roku życia. Z kolei dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymają świadczenie do ukończenia 24 roku życia. Świadczenie otrzymają także dzieci przebywające w pieczy zastępczej, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, czy opiekuńczo-terapeutycznych. Ustalenie prawa do świadczenia oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego, opiekuna prawnego, rodziny zastępczej, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo osoby uczącej się.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie, a w przypadku ubiegania się o świadczenie na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej albo ubiegania się o świadczenie przez osobę uczącą się będącą osobą usamodzielnianą w rozumieniu ustawy - w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym ze względu na miejsce odpowiednio zamieszkania osoby ubiegającej się albo siedziby placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

Zasiłek rodzinny - świadczenie uregulowane w rozdziale 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 roku poz. 2220 z późn. zm.). Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, a jego przyznanie jest uzależnione od spełnienia określonych w ustawie kryteriów dochodowych. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

1. rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
2. opiekunowi faktycznemu dziecka;
3. osobie uczącej się.

Zasiłek rodzinny przysługuje wyżej wymienionym osobom jeżeli **dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00zł**. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł. Wprowadzona w 2016 roku tzw. zasada „złotówka za złotówkę” umożliwia otrzymanie zasiłku rodzinnego w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego. Gdy dochód zostanie przekroczony o kwotę kryterium dochodowego pomnożoną przez liczbę członków rodziny ubiegającej się o zasiłek, to świadczenia przysługują w wysokości obniżonej o kwotę przekroczenia.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych (tj. rodzicom, opiekunom faktycznym lub prawnym, osobie uczącej się), do ukończenia przez dziecko:

1. 18. roku życia lub
2. nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia, albo
3. 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.
4. Ponadto zasiłek rodzinny przysługuje osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24. roku życia.

WYSOKOŚĆ ZASIŁKU RODZINNEGO WYNOŚI MIESIĘCZNIE:

1. 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;
2. 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia;
3. 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Ponadto do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

1. urodzenia dziecka;
2. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
3. samotnego wychowywania dziecka;
4. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
5. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
6. rozpoczęcia roku szkolnego;
7. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Aby otrzymać zasiłek rodzinny, należy złożyć wniosek w formie papierowej lub elektronicznej.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta (może to być też ośrodek pomocy społecznej, jeżeli realizuje świadczenia rodzinne w danej gminie) właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

Dofinansowanie do niani - świadczenie określone w rozdziale 6 ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2019 roku poz. 409). Ustawodawca przewiduje **dofinansowanie rodziców dzieci do lat 3, którzy zdecydują się na zatrudnienia niani do opieki nad dzieckiem i na zawarcie z nią tzw. umowy uaktywniającej**. Umowa uaktywniająca w zakresie opieki nad dzieckiem, które ukończyło 20 tygodni życia powinna być zawarta w formie pisemnej między nianią a rodzicami albo rodzicem samotnie wychowującym dziecko. **Dofinansowanie polega na korzystnych dla rodziców sposobach opłacania składek za nianię** na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz zdrowotne, a wysokość tego dofinansowania zależy od wynagrodzenia dla niani przewidzianego w umowie uaktywniającej. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionej ustawy Za nianię, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne, opłaca:

- 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych - od podstawy stanowiącej kwotę nie wyższą niż 50% wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę** ustalonego zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
 - 2. rodzic (płatnik składek) - od podstawy stanowiącej kwotę nadwyżki nad kwotą 50% minimalnego wynagrodzenia**
- na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych opłaca składki, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

1. niania została zgłoszona przez rodzica do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego;
2. rodzice albo rodzic samotnie wychowujący dziecko są zatrudnieni, świadczą usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej stanowiącej tytuł do ubezpieczeń społecznych, prowadzą pozarolniczą działalność lub działalność rolniczą;
3. dziecko nie jest umieszczone w żłobku, klubie dziecięcym oraz nie zostało objęte opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Dokumenty niezbędne do zgłoszenia niani i rodzica jako płatnika składek należy złożyć w oddziale ZUS właściwym dla miejsca zamieszkania rodziców/rodzica dziecka.

Renta z tytułu niezdolności do pracy - świadczenie określone w art. 57- 64 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270 z późn. zm). **Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje osobie, którą uznano za całkowicie lub częściowo niezdolną do wykonywania pracy zarobkowej z powodu stanu zdrowia.** Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Za częściowo niezdolną do pracy uznaje się natomiast osobę, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi przez nią kwalifikacjami.

Niezdolność do pracy orzekana jest na okres nie dłuższy niż 5 lat, chyba że według wiedzy medycznej nie będzie rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu, wówczas niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat.

Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który **spełnia łącznie następujące warunki:**

1. został uznany za niezdolnego do pracy,
2. ma wymagany - stosowny do wieku, w którym powstała niezdolność do pracy - okres składkowy i nieskładkowy,
3. niezdolność do pracy powstała w okresach ściśle określonych w ustawie, np. w okresie ubezpieczenia, zatrudnienia, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego (chorobowego lub opiekuńczego) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Wymóg powstania niezdolności do pracy w określonym ustawą emerytalną czasie nie obowiązuje w stosunku do osoby, która spełnia łącznie następujące warunki:

1. została uznana za całkowicie niezdolną do pracy,
2. spełnia warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego oraz
3. legitymuje się co najmniej 20-letnim (w przypadku kobiety) i 25-letnim (w przypadku mężczyzny) okresem składkowym i nieskładkowym.

Renta z tytułu niezdolności do pracy **nie zostanie przyznana w przypadku pobierania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego, wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy.**

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy należy złożyć do oddziału ZUS właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

Zasiłek chorobowy - świadczenie określone w rozdziale 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 roku, poz. 645). **Zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego**, a także w wyniku decyzji wydanej przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, a także z powodu przebywania w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego w celu leczenia uzależnienia alkoholowego lub na skutek przebywania w szpitalu lub innym zakładzie leczniczym albo wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów. Zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy **nie dłużej jednak niż przez 182 dni**, a jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży - nie dłużej niż przez 270 dni.

Zasiłek chorobowy przysługuje za każdy dzień niezdolności do pracy, nie wyłączając dni wolnych od pracy. **Miesięczny zasiłek chorobowy wynosi 80% podstawy wymiaru zasiłku, jednak za okres pobytu w szpitalu wynosi 70% podstawy wymiaru zasiłku.** Miesięczny zasiłek chorobowy wynosi z kolei 100% podstawy wymiaru zasiłku, jeżeli niezdolność do pracy lub niemożność wykonywania pracy przypada na okres ciąży, powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów lub powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy. **Zasiłek chorobowy nie przysługuje ubezpieczonemu za cały okres niezdolności do pracy, jeżeli niezdolność ta spowodowana została w wyniku umyślnego przestępstwa lub wykroczenia popełnionego przez tego ubezpieczonego.** Warunkiem otrzymania zasiłku jest dostarczenie zaświadczenia lekarskiego o czasowej niezdolności do pracy, które wystawia upoważniony do tego lekarz.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Dokumenty, niezbędne do otrzymania zasiłku chorobowego składa się w jednostce terenowej ZUS właściwej ze względu na siedzibę płatnika składek, a jeżeli płatnik składek (pracodawca wnioskodawcy) zgłosił do ubezpieczenia chorobowego więcej niż 20 osób, wówczas wniosek składa się bezpośrednio u płatnika składek, tj. u pracodawcy.

Zasiłek pielęgnacyjny - świadczenie przewidziane w art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 2220 z późn. zm.). Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

1. niepełnosprawnemu dziecku;
2. osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
3. osobie, która ukończyła 75 lat.

Ponadto zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek nie przysługuje natomiast:

1. osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego;
2. osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej nieodpłatnie całodobowe utrzymanie;
3. jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 184,42 zł miesięcznie. Od listopada 2019 roku wynosić będzie natomiast 215,84 zł. Jego przyznanie nie jest uzależnione od wysokości dochodów wnioskodawcy.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy złożyć w urzędzie miasta lub gminy w jednostce wypłacającej świadczenia rodzinne.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej - świadczenie uregulowane w art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 2220 z późn. zm.). Przysługuje ono:

1. matce albo ojcu,
2. opiekunowi faktycznemu dziecka,
3. osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

4. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności **jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności** albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

1. nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego lub ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego. **Od dnia 1 stycznia 2019 roku wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosi 1583 zł miesięcznie.** Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego jest corocznie waloryzowana. **Przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego.** Świadczenie pielęgnacyjne przyznaje się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony, wówczas prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy (albo w ośrodku pomocy społecznej lub w innej jednostce organizacyjnej gminy, jeżeli to właśnie im przekazana została realizacja świadczeń rodzinnych w danej gminie).

Specjalny zasiłek opiekuńczy - określony w art. 16 a ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 2220 z późn. zm.). Przysługuje on osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 oraz z 2018 r. poz. 950) ciąży obowiązek alimentacyjny (rodzice, opiekunowie prawni), a także małżonkom, jeżeli:

1. nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
2. rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- **w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności** łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Na specjalny zasiłek opiekuńczy mogą liczyć również rolnicy, którzy zaprzestaną prowadzenia gospodarstwa rolnego, a także małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego lub wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym, we wskazanym wyżej celu.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje jednak w sytuacji, kiedy m.in. osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury; na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie. Jego przyznanie jest uzależnione od spełniania kryterium dochodowego. Kryterium decydującym o przyznaniu specjalnego zasiłku opiekuńczego jest łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na jedną osobę. Aby otrzymać świadczenie wskazany dochód nie może przekroczyć kwoty 764 zł.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy (albo w ośrodku pomocy społecznej lub w innej jednostce organizacyjnej gminy, jeżeli to właśnie im przekazana została realizacja świadczeń rodzinnych w danej gminie).

ZASIŁKI I POMOC FINANSOWA ZWIĄZANA Z TRUDNĄ SYTUACJĄ MATERIALNĄ I LOSOWĄ

Świadczenia dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i wykazują przy tym niski dochód przewiduje w **szczególności ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej** (Dz. U. 2019 roku, poz. 1507).

Pomocy społecznej na podstawie wyżej wymienionej ustawy udziela się osobom i rodzinom między innymi z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej co do zasady przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z wymienionych poniżej powodów (np. sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, narkomania itd.).

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **701 zł**,
2. osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **528 zł**,
3. rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Najpopularniejsze świadczenia pieniężne z zakresu pomocy społecznej to:

Zasiłek stały- świadczenie określone w art. 37 ustawy o pomocy społecznej.
Zasiłek stały przysługuje:

1. pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;

2. pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645 zł miesięcznie;
2. w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o zasiłek stały należy składać w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

Zasiłek okresowy - świadczenie określone w art. 38 ustawy o pomocy społecznej. **Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:**

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
2. w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o zasiłek okresowy należy złożyć w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

Zasiłek celowy - świadczenie określone w art. 38 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby

bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Przesłanką uzyskania zasiłku celowego jest spełnienie ogólnego kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Zasiłek celowy pomimo niespełniania kryterium dochodowego może jednak zostać przyznany osobom albo rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. **Przepisy ustawy o pomocy społecznej nie wskazują minimalnej ani maksymalnej wysokości zasiłku celowego. Określi ją każdorazowo organ przyznający zasiłek.**

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o zasiłek celowy należy złożyć w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

Dodatek mieszkaniowy - pomoc finansowa określona w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 180 z późn. zm.).

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

1. najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
2. osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
3. osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych,
4. innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
5. osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, **jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% najniższej emerytury obowiązującej w dniu złożenia wniosku w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym.**

Od 1 marca 2019 roku **najniższa emerytura wynosi 1100,00 zł.**

Aby móc starać się o przyznanie dodatku mieszkaniowego powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego, w którym znajduje się jeden lokal mieszkalny /dom jednorodzinny/ w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie może przekraczać:

$35\text{m}^2 + 30\% = 45,50 \text{ m}^2$ dla 1 osoby

$40\text{m}^2 + 30\% = 52,00 \text{ m}^2$ dla 2 osób

$45\text{m}^2 + 30\% = 58,50 \text{ m}^2$ dla 3 osób

$55\text{m}^2 + 30\% = 71,50 \text{ m}^2$ dla 4 osób

$65\text{m}^2 + 30\% = 84,50 \text{ m}^2$ dla 5 osób

Wysokość dodatku mieszkaniowego stanowi różnicę między wydatkami przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego a kwotą stanowiącą wydatki poniesione przez osobę otrzymującą dodatek w wysokości:

15% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie jednoosobowym ,

12% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 2-4 osobowym,

10% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 5-osobowym

i większym.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku.

GDZIE ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o dodatek mieszkaniowy należy złożyć w urzędzie miasta lub gminy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy .

Nota o Stowarzyszeniu „DOGMA”

Stowarzyszenie DOGMA jest jedną z wiodących organizacji pozarządowych, która od 15 lat realizuje szereg inicjatyw obywatelskich nakierowanych na poszerzanie świadomości prawnej społeczeństwa oraz dostępu do bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich.

Od 2016 r. Stowarzyszenie realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej – w ciągu 2,5 roku (do końca czerwca 2018 r.) prowadzenia projektów obejmujących Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w całym kraju udzieliliśmy ponad 18 000 porad osobom znajdującym się w kryzysowych chwilach swojego życia, wykluczonym społecznie, niejednokrotnie pozbawionym środków finansowych do poszukiwania profesjonalnej pomocy prawnej na rynku usług prawniczych.

W roku 2018 pełnimy dyżury w 29 PNPP na terenie 7 województw: śląskiego, małopolskiego, podkarpackiego, dolnośląskiego, lubelskiego, pomorskiego, łódzkiego, a także realizujemy wiele projektów edukacyjnych skierowanych zarówno do najmłodszych jak i najstarszych członków naszego społeczeństwa. Obecnie DOGMA w ramach swojej statutowej działalności współpracuje z ponad **60 prawnikami**, specjalizującymi się w różnych dziedzinach prawa.

**Masz pytania, wątpliwości?
Obawiasz się o swoje prawa?
Skontaktuj się z nami!**

Katowice, 2019 r.

Biblioteczka Prawna Stowarzyszenia „DOGMA”

PUBLIKACJA WYDANA PRZEZ:

Stowarzyszenie Na Rzecz
Poradnictwa Obywatelskiego
„Dogma”

40-074 Katowice, ul. Raciborska 48, lok.2
tel. 32 557 51 83

stowarzyszeniedogma@gmail.com
www.dogma.org.pl

NIP: 634-25-05-321, REGON: 278130684, KRS: 0000175368

Zadanie współfinansowane ze środków budżetu Miasta Rybnik

